

**Antoninus Diana Panormitanus, Clericus Regularis, Doctor
Celeberrimus, Coram S. D. N. Alexandro VII. Episcoporum
Examinator, & Sancti Officij Regni Siciliae Consultor,
Coordinatus, Seu Omnes ...**

Diana, Antonino

Lugduni, M. DC. LXXX.

61. An forma baptismi in Ecclesia Græca sit ista. Baptizetur, vel Baptizatur
servus Christi, &c. Et difficultas est, an validé in utraque forma baptizetur?
Et an in ipsis formis exprimendum sit nomen ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76393](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76393)

antur, ut in Sacramento Eucharistia illa verba. *Hoc est Corpus meum*: ut observat Serra in 3. part. Divi Thomae, *quest. 71. art. 5.* & ibi Lessius n. 14. Sed haec omnia possunt applicari in casu nostro; nam verba illa, *Baptizata est*, vel *Baptizatus est*, intelligenda sunt secundum ultimum instantem, in quo à Ministro proferuntur, & in quo gratia Sacramentalis proferitur. Ergo baptismus cum tali forma collatus erit validus. Confirmatur. Nam forma Graecorum dicitur: *Baptizetur servus Christi*, in nomine Patris, & Filij, & Spiritus sancti; & tamen, ut rectè observat sapientissimus Lessius in *tertia parte Divi Thomae, quest. 66. art. 5. dub. 2. num. 18.* is qui baptizatur nondum est servus Christi, ergo illa verba (ait Lessius) non videntur verè prolata; Sed ego respondeo, quod ille talis efficitur servus Christi per Baptismum in ultimo illo instanti, quo proferitur forma, idè pro illo instanti intelligenda sunt dicta verba, licet antea prolata, & idè optimè vocatur servus Christi. Sic & in casu nostro dicendum est, verba illa, *Baptizatur est*, vel *Baptizata est*, non esse falsa, nec tempus præteritum respicere, sed ultimum instantem, in quo terminantur verba formæ, & in quo verè dicitur, *Baptizata est*, vel *Baptizatus est*. Itaque in casu nostro dicendum est, quod Ministri Chaldaei utuntur verbo illo actum ablutionis significante, provt modum habet imperantis, cum significet actum ablutionis, ut excurrentem à baptizante, & ut directum ad singularem illam personam; quæ actu abluatur à Ministro; & cum invocatione Sanctissimæ Trinitatis videtur legitima.

11. Sed his minimè suffragantibus, ego puto non esse admittendam sententiam Nazarij, ex rationibus superius adductis, & stante praxi, Declaratione, seu Traditione Ecclesiae, quæ ita interpretavit verba illa Matth. ultim. *Baptizantes eos*, &c. ubi profecto personæ, quæ erant baptizandæ fuerunt expressæ. Vide Dicastillum cuius verba adducam in sequenti Resolutione. Deinde Nazarius pro firmanda sua sententia admittit tanquam probabiles aliquas opiniones, quas communiter Doctores tanquam improbables refellunt; & idè vide Tannerum *tom. 4. disputatio. 4. questione 1. dub. 3. num. 91.* & alios ubi *supra*. Ergo, &c.

12. Nota hic obiter Eminentissimum Cardinalem de Lugo, in *Respond. Moral. lib. 1. dub. 3.* per totam latè disputare; An sit valida forma baptismi, qua utuntur in Dalmatia, Ego te Christiano, seu Christianum facio, in nomine Patris, & Filij, & Spiritus sancti; & ejus doctrinæ ego adhareo.

RESOL. LXI.

An forma baptismi in Ecclesia Græca sit ista? *Baptizetur, vel Baptizatur servus Christi, &c.*

Et difficultas est, an validè in utraque forma baptizetur?

Et an in ipsis formis exprimendum sit nomen suscipientis baptismum in particulari?

Ex quo deducitur baptismum apud Græcos factum sine expressione personæ baptizate per nomen, aut pronomem esse sub conditione irrandum.

Et an ita baptizans sine expressione personæ & nominis baptizati peccet mortaliter. Ex parte de Tom. I.

cima, tractatu decimo sexto, & Miscell. 6. Resolut. 93.

§. 1. **E**ssc hanc ultimam observat ex Filliucio, Pater Gesvaldus in *Theolog. moral. tom. 1. tract. 1. cap. 5.* ubi sic ait: Notandum, quod Græci non dicunt, (ut aliqui putant) *Baptizatus est*, id est, *Baptizetur* per subjunctivum (ur quidam Latinorum existimant) sed dicunt *Baptizetur*: id est, *Baptizatur*, per modum Indicativum temporis presentis; ita enim habetur in Rituali Græcorum, quod bene admittit Filliucius *tom. 1. tr. 2. de baptism. c. 3.* & alij.

2. Et hæc forma sufficiens est ad perficiendum verum Sacramentum, secundum omnes ut patet per Concilium Florentinum, in decreto Eugenij, & ex usu antiquissimo Ecclesiae Græcæ; Unde credibile est, eam accepisse à Sanctis Patribus Episcopis Catholicis, qui consueverunt ita baptizare, ne Ministri viderentur sibi irrogare efficaciam Sacramenti; & illius schismatis occasionem fugerent, cujus fit mentio *Epistol. 1. ad Corinth. cap. 3.* Quando unusquisque de suo Ministro Baptismi gloriabatur dicens: *Ego sum Pauli, ego Cepthæ*. Quapropter increpavit eos Paulus dicens: *Nunquid in nomine Pauli baptizati estis?* Et sic introducta fuit hujusmodi forma, quæ in essentialibus non differt à forma Ecclesiae Latine; nisi tantum materialiter. Ita Gesvaldus: cui adde Eminentissimum Dominum meum Cardinalem Lugo de *Sacrament. in genere disp. 2. sect. 6. num. 42.* & Petrum à Sancto Joseph. in *Theol. Sacram. cap. 9. resol. 4.*

3. Verùm alij asserunt, formam baptismi Græcorum esse, baptizetur servus Christi. Et ita docet novissimè Franciscus Lugo ubi *supra*; Nazarius *tom. 8. opusc. 3. cas. 1.* Trullench. de *Sacram. lib. 2. cap. 1. dub. 4. num. 2.* Martinon de *Sacrament. tom. 4. disp. 23. sect. 2. num. 17.* & alij communiter. Difficultas est, An validè in utraque forma baptizetur, & negativè respondet Hurtadus, de *Sacrament. Baptism. disput. 1. diff. 8.* ubi sic ait: Unde in forma Græcorum, baptizetur talis servus Christi, in nomine Patris, & Filij, & Spiritus sancti, neque subintelligi, à Christo, vel à Deo, sed à me, quia baptizans loquitur secum, quasi cum altero, uti non raro fit. Et id denotatur verbo illo Imperativi, baptizetur, quia eo ipso quod imperativè baptizat, dicendo, baptizetur, denotat se habere potestatem ad baptizandum, & esse qui baptizat: quia si eam potestatem non haberet, ineptè diceret, baptizetur, quia imperare proprium est habentis potestatem. Dirigitur autem dictum imperium non ad effectum ipsum, quia effectus non significatur à verbo, baptizetur, quia in primis non significatione verbali, quam habet ex hominum impositione, ut patet, nec significatione sacramentali, quia hæc significatio convenit toti formæ, & toti materiæ proximè indivisibiliter; sed dirigitur ad ipsummet Ministrum actu exercentem actum baptizandi, non imperium strictè, & propriè, sed latè, & impropiè, quod solum potest eo verbo significari, ad quemcumque dirigitur. Qui autem baptizatur absque imperio, dicendo, baptizatur talis servus Christi, vel baptizaris, non denotaret eum Baptismum ab ipso procedere, quia non baptizatur imperativè, nec proferendo aliquid, quod id denotetur, ac proinde invalidè baptizaret. Ita ille.

INTON
Opera
Tom. I. II
E III

4. Sed ego contra illum teneo sententiam Vasquez, quam etiam tenet Cardinalis Lugo, *ubi supra*, Gulielmus Estius, *ubi infra*, & novissimè doctus Pater Leandrus de Sacram. tom. 1. tract. 2. *disp. 3. quest. 48.* ubi sic ait: Dicendum, quod utraque forma sit vera: & quovis modo pronuncietur, validus fiat Baptismus: Quia in decreto Eugenij citato sic habetur: Non tamen negamus, quin & per illa verba, baptizetur (vel ut habetur in margine) baptizatur, talis servus Christi in nomine Patris, & Filij, & Spiritus sancti: vel, baptizatur manibus meis talis, in nomine Patris, & Filij, & Spiritus sancti, verum perficiatur baptismus, &c. Ex Eugenio ergo, utroque modo edictis, pronuncietur forma; ergo quovis modo pronuncietur, validè efficietur baptismus. Ita ille.

Sup. sequentibus ab hinc usque in finem hujus Ref. late Ref. præterita; & lege etiam doctrinam alio rom §§. ejus secundæ not.

5. Sed circa dictam formam Græcorum adest alia difficultas, An in ipsa exprimendum sit nomen suscipientis baptismum in particulari? & affirmativè respondet Estius in 4. sent. dist. 3. §. 3. ubi sic ait. Forma baptismi perpetuè, & constanter in Ecclesia servata hæc est, Ego te baptizo, in nomine Patris, & Filij, & Spiritus sancti; tametsi pro eo quod in Latina Ecclesia, dicitur, Ego te baptizo; in Græca, baptizetur, vel baptizatur N. servus Christi, additò etiam ejus, qui baptizatur nomine, dici solet. Ita ille: Cui adde Cabreram in 3. part. D. Thoma, *quest. 66. art. 5.* asserentem, ex Concilio Florentino, in forma baptismi apud Græcos non satis esse, si persona baptizata explicetur in communi, sed esse in particulari designandam, etiam in forma Græcorum dicendo: baptizetur hic servus Christi, forma namque Græcis ibi præscripta non est: *Baptizetur servus Christi*, sed hæc, *Baptizetur talis servus Christi*. Ex quo deducit, baptismum apud Græcos factum sine expressione personæ baptizate per nomen, aut pronomen esse sub conditione iterandum. Et idè Petrus de Ledefina, de Sacram. tom. 1. c. 5. *conclus. 1. dub. 3.* sic ait: Digo lo segundo, que me parece cosa necesaria, declarar la persona del que se baptiza, diciendo no solo en comun, baptizatur servus Christi; sea baptizado el siervo de Christo, sino tambien en particular. Esto pruevan los argumentos, y razones hechas por la conclusion passada. Esto se convence, porque en la forma que usan los Griegos se dice, sea baptizado el siervo de Christo, Pedro, ò Pablo. A cerca desto se ha advertir, que si alguno fuèssè baptizado, no declarando en la forma la persona del que se baptiza en particular, peca mortalmente el, que lo baptiza, y ha de boluer à baptizarse de baxo de condicion: porque por lo menos es dudoso el sacramento.

7. At non desunt adherentes negativæ sententiæ; & ita novissimè docet Pater Franciscus Lugo de Sacram. lib. 2. cap. 3. *quest. 2. num. 14.* ubi sic ait: Licet persona baptizati significetur in generali, seu vagè, satis determinatur ablutione practicè, prout hic, & nunc exercetur circa talem personam. Nec amplius significat in rigore forma Græcorum, quam refert Florentinum 3. Nam vox, *talis*, significat solum individuum vagum: & alij Doctores ponunt illam formam per hæc verba dumtaxat, *Baptizetur servus Christi*, &c. Ubi solum in generali significatur persona baptizata. Hæc Franciscus Lugo, adde Nazarium in tom. 8. *Suum operum, opusc. 3. casu 3.* ubi docet, quod in Romano Catechismo non reprobat, sed magis approbatur forma in Ecclesia Græcorum consue-

ta: videlicet: baptizetur servus Christi in nomine Patris, & Filij, & Spiritus sancti, in qua nec persona baptizantis, nec persona baptizati exprimitur per nomen, aut pronomen aliquid singularem personam à cæteris distinctam significans. Nec obstat, quod, in forma Græcis ab Eugenio præscripta ponatur dictio illa, talis, qua significatur determinandam esse personam baptizati per nomen proprium, aut pronomen: Nam dici potest expressionem non fuisse appositam, ut omninò necessariam, sed ad majorem expressionem, & perfectionem accidentalem; secundum quam similior esset forma Ecclesiæ Latinorum, quæ est omnium perfectissima. Unde Trullench. de Sacram. lib. 2. cap. 1. *dub. 4. num. 6.* & alij asserunt formam sufficientem baptismi Græcorum esse. Baptizetur servus Christi. Et idè non desera hic apponere verba Caltri Palai, tom. 4. *tractat. 19. punct. 5. num. 5.* sic asserentis: Ad baptismum enim necessario requiritur ea expressio, & determinatio personæ baptizandæ, ut ex ea expressione satis constet, neminem se ipsum, sed alium à se distinctum baptizare. Quod fieri non potest, nisi speciatim, seu generatim; directè tamen persona baptizanda exprimitur. Exprimitur autem speciatim, si dicas. Ego te baptizo. Ego baptizo Caium generatim, si sub forma Græcorum baptismum conficias, ut si dicas: baptizo servum Christi; servus Christi baptizetur. Ita ille.

7. Sed ego, ut consequenter loquar ad ea, quæ dixi in superiori Resolutione, puto in forma Græcorum exprimendam esse personam baptizandam; unde Pater Dicastillus de Sacram. tom. 1. tract. 2. *disp. 1. dub. 5. num. 83.* sic ait: Circa secundum de persona, quæ baptizatur, conveniunt Doctores, ad essentiam, & valorem baptismi necessariò esse exprimendam, sive dicatur, baptizo te, sive, baptizo hunc, sive, baptizo Petrum, sive, tu baptizaris à me: &c. sive baptizetur servus Christi Petrus, &c. juxta Græcos. Constat hoc ex traditione, & usu Ecclesiæ, quæ ita intellexit verba illa Matthæi ultimo, baptizantes eos, &c. ut Christus non solum voluerit, ut re ipsa baptizetur non baptizati, sed etiam quod exprimerentur in ipsa forma baptismi quod satis congruens videtur; nam, si persona baptizati non exprimitur, nec actus ipse baptizandi sufficienter significabitur, nec denotabitur actus determinatus in individuo, qui determinatur per personam quæ baptizatur; sed solum significabitur indeterminatus, & indifferens ad hanc, vel illam personam, & ad personam ipsius baptizati, & alterius; quamvis enim persona baptizati, sit determinata hic, & nunc, si tamen ea non exprimitur, nihil in forma profertur, quo actus baptizandi denotetur determinatus, etiam si proferatur, personam illam baptizando. Hæc Dicastillus, & ego.

RESOL. LXII.

Quidam Parochus post ablutionem statim pronunciat formam Baptismi, quaritur, an validè baptizaverit?

Et doctrina hujus questionis inferitur, idem esse dicendum de Sacramento Ordinis, & Extrema Unctionis. Ex p. 3. tract. 4. Resol. 6.

§. 1. Neg.